

روان شناسی یازدهم

درس دوم : روان شناسی رشد

تهیه کننده :
زهرا میرشکاری
استان فارس ، شهرستان کوار
مهر ماه ۱۳۹۶

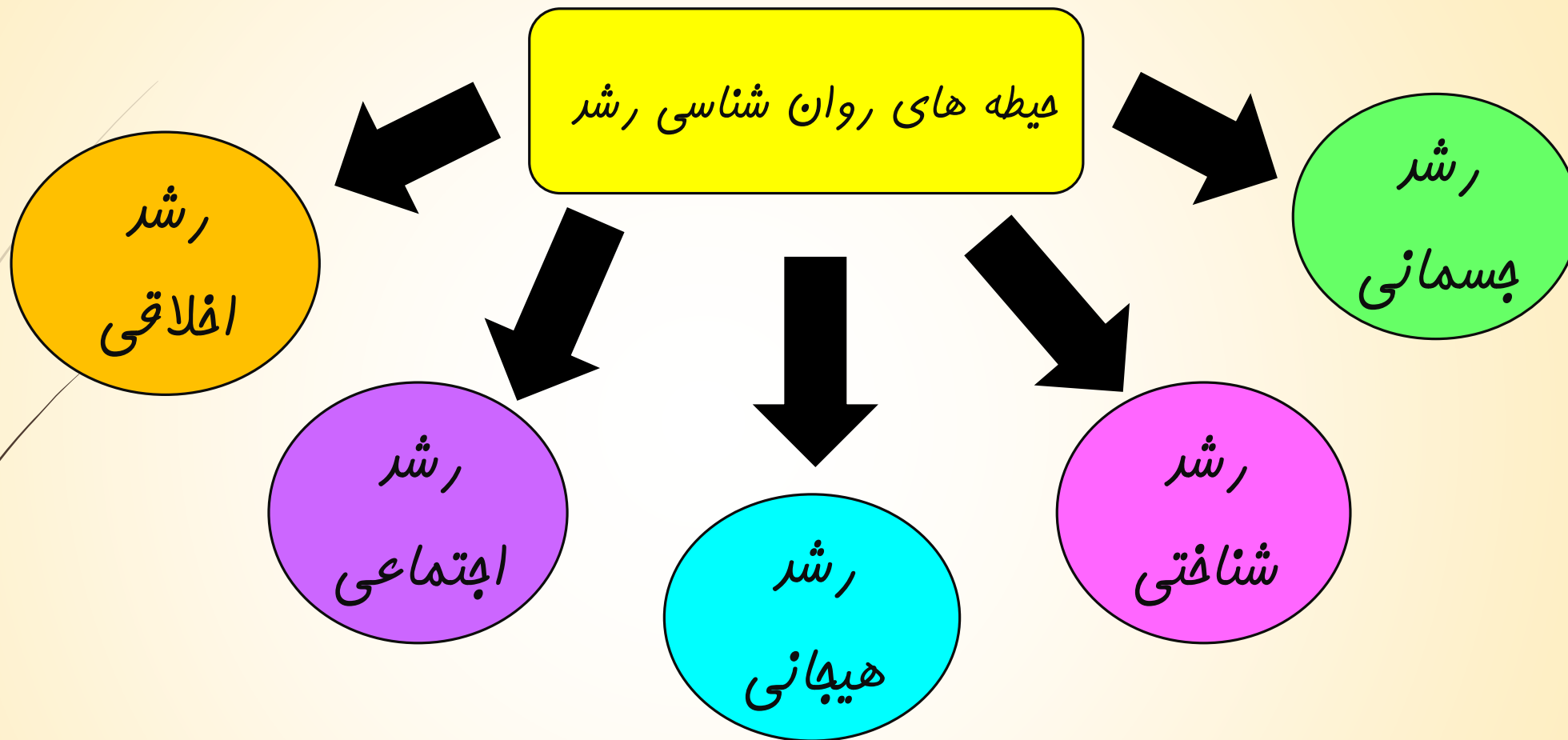
روان شناسی رشد ۸

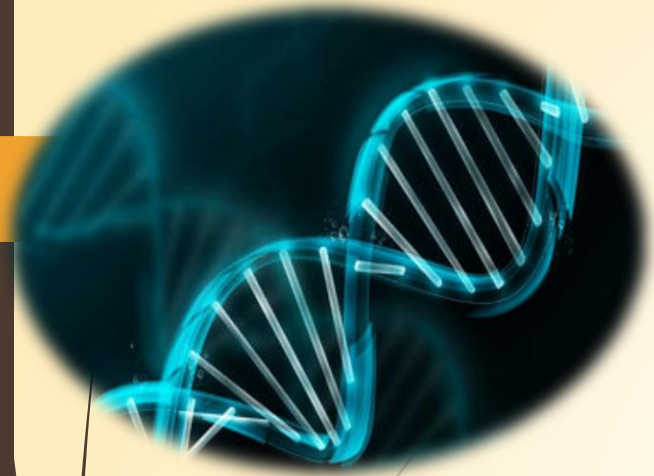
2

شافه ای از علم روان شناسی که تلاش می کند
تغییراتی را که در طول زندگی ، **از زمان تشکیل نطفه تا زمان مرگ** ، در آدمی رخ می دهد مطالعه کند .

روان شناسان رشد به رشد **مرحله ای** اعتقاد دارند .

عوامل زیستی ← وراثت

عوامل زیستی ایجاد کننده صفاتی هستند که از قبل در فرد نهفته است.

عوامل محیطی ← یادگیری

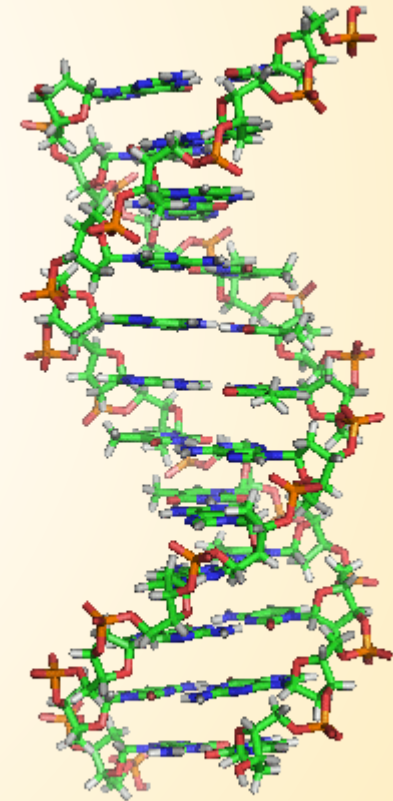
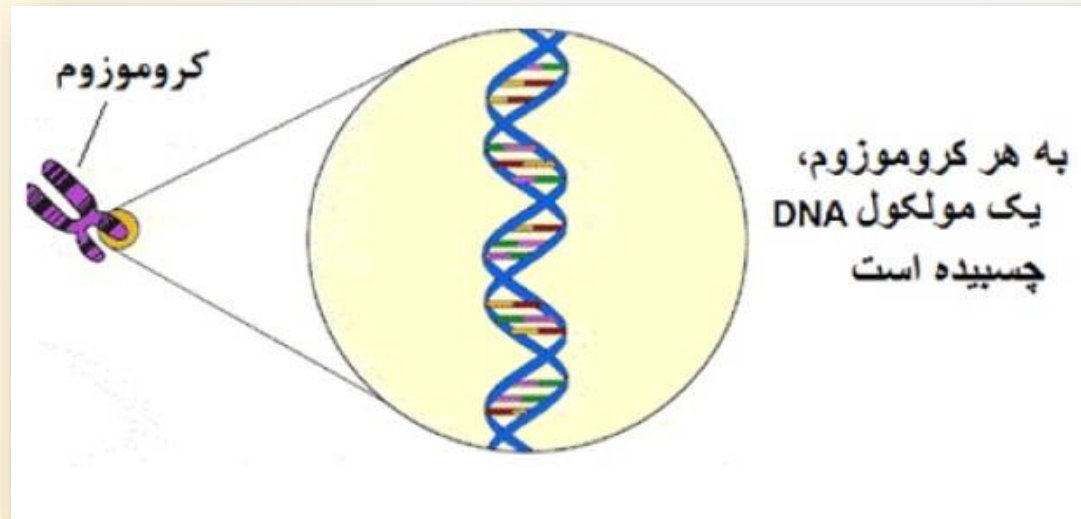
عوامل موثر بر رشد

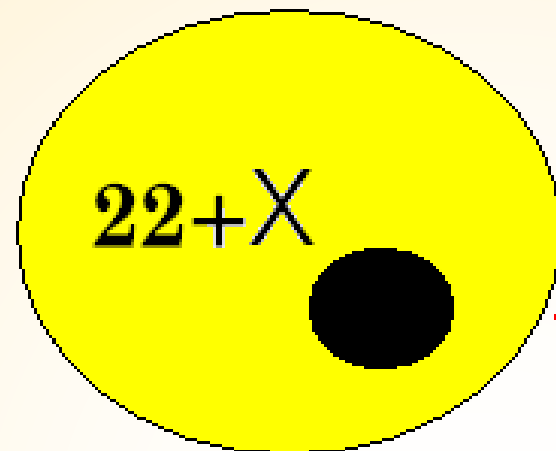

عوامل وراثتی :

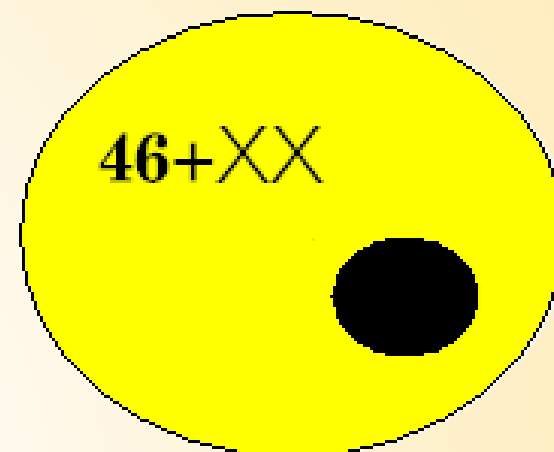
5

در میان همه ی مولکول های زیستی موجود در زمین ، **DNA** تنها مولکولی است که می تواند شبیه خودش را بسازد .

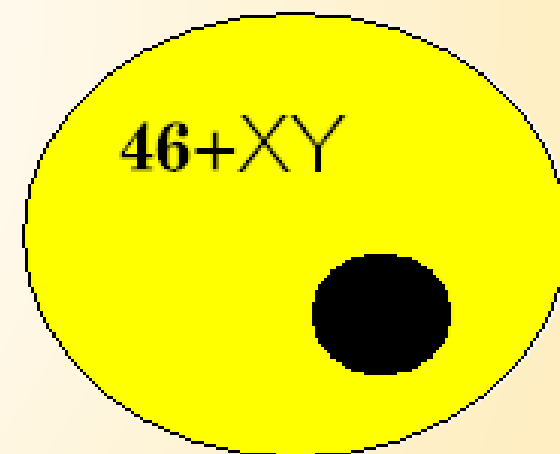
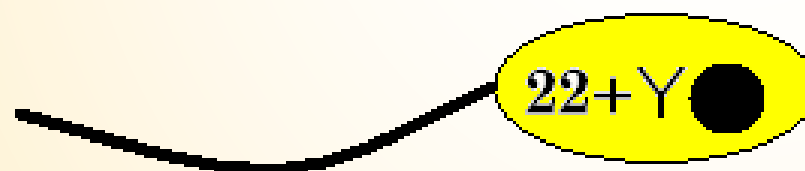
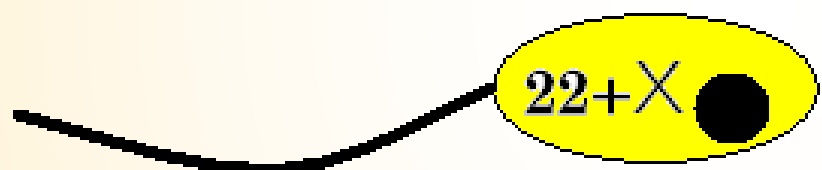

همه تخمک ها مادر فقط کروموزوم X دارند

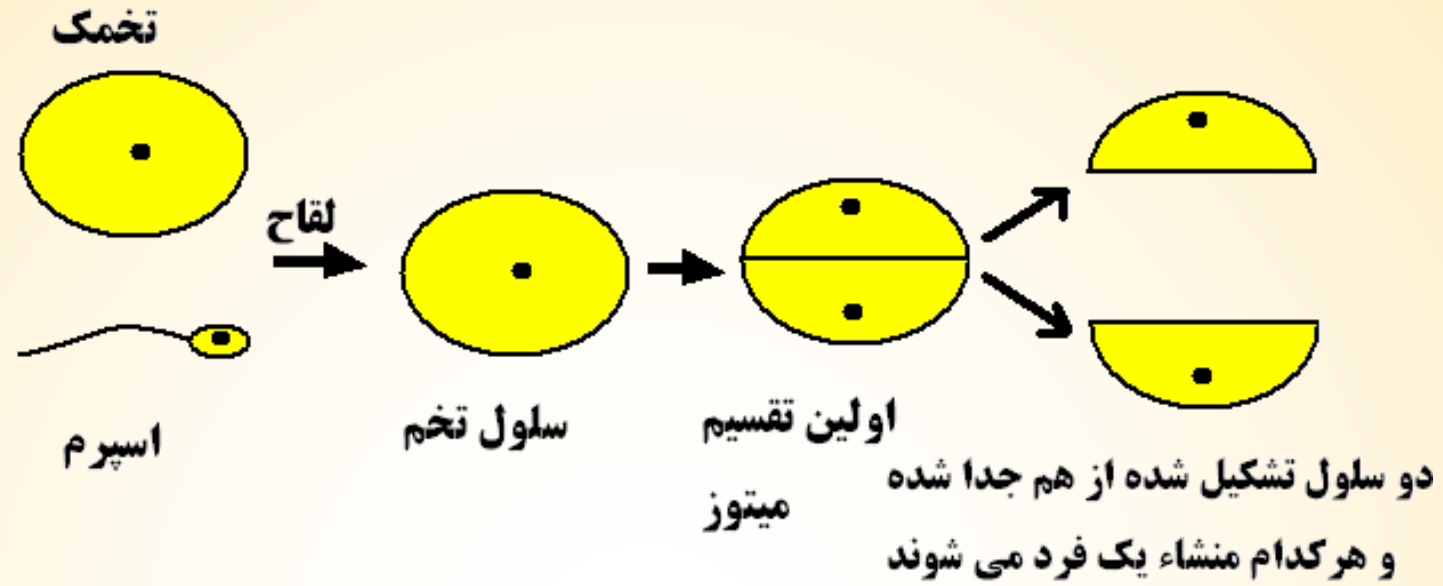

نوزاد حاصل دختر

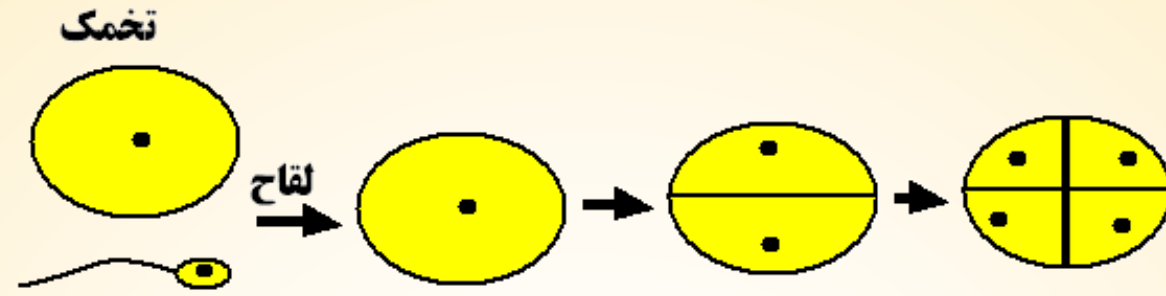
نوزاد حاصل پسر

نیمی از اسپرم ها دارای X و نیم دیگر دارای کروموزوم Y هستند

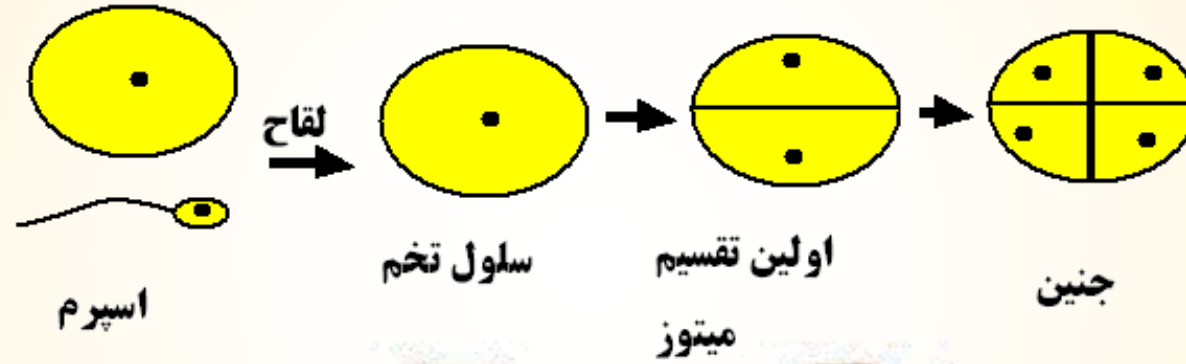

چگونگی پیدایش دو قلوه های یکسان یا یک تخمی

تشکیل دو قلو های غیر یکسان یا دو تخمکی همزمان اما از تخمک و اسپرم های جدا

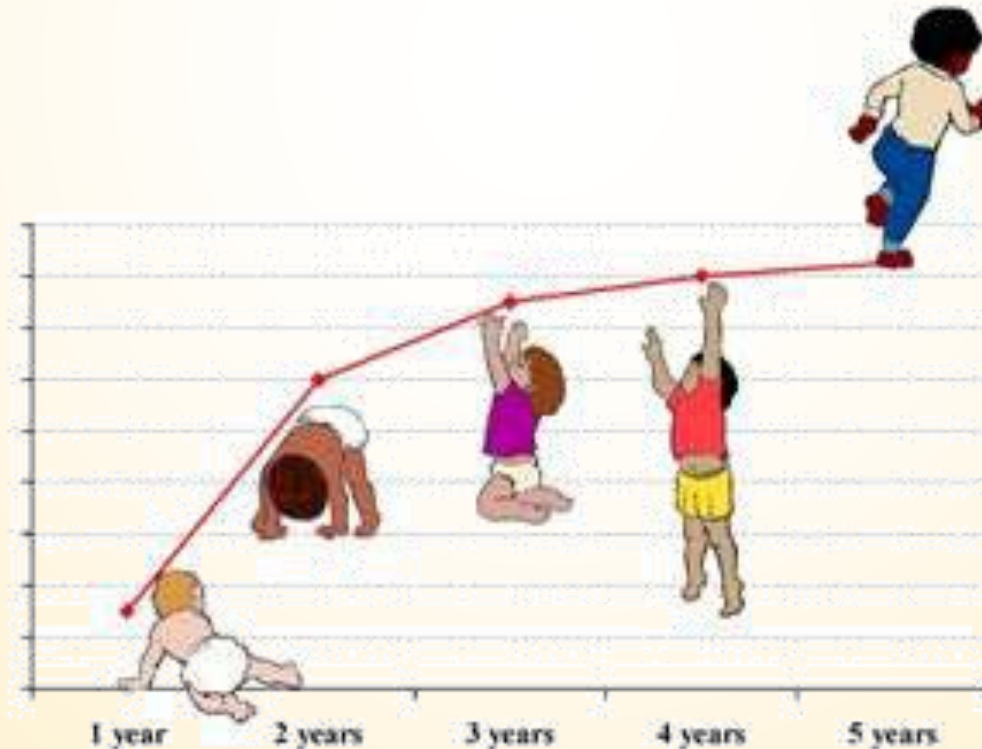

رشد یا پختگی :

9

در روان شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است « رشد یا پختگی » گویند .

رشد یا پختگی به معنای آمادگی زیستی است که خود دارای برنامه رشد طبیعی و منظمی است .

شناسایی و پیش بینی تغییرات در طول زندگی

مراحل مهم رشد در «فراخنای زندگی»

کودکی

نوجوانی

بزرگسالی

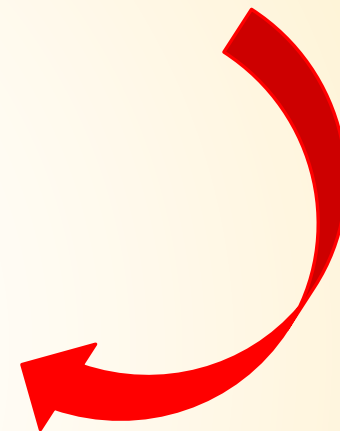
دوره زندگی	دامنه سنی
۱- طفولیت	دو سال اول زندگی
۲- کودکی اول (قبل از دبستان)	۲ تا ۷ سالگی (برخی کودکان ۱ تا ۳ ساله را که تازه راه می‌افتند، «نوپا» می‌نامند).
۳- کودکی دوم	۷ تا ۱۲ سالگی (تا شروع بلوغ جنسی)
۴- نوجوانی	۱۲ تا ۲۰ سالگی (برخی پایان نوجوانی را زمانی می‌دانند که فرد شروع به کار کند و از والدین مستقل شود).
۵- جوانی (بزرگ سالی اول)	۲۰ تا ۴۰ سالگی
۶- میان سالی (بزرگ سالی دوم)	۴۰ تا ۶۵ سالگی
۷- پیری	۶۵ سال به بالا

بررسی ویژگی‌های رشد در دوره ۸:

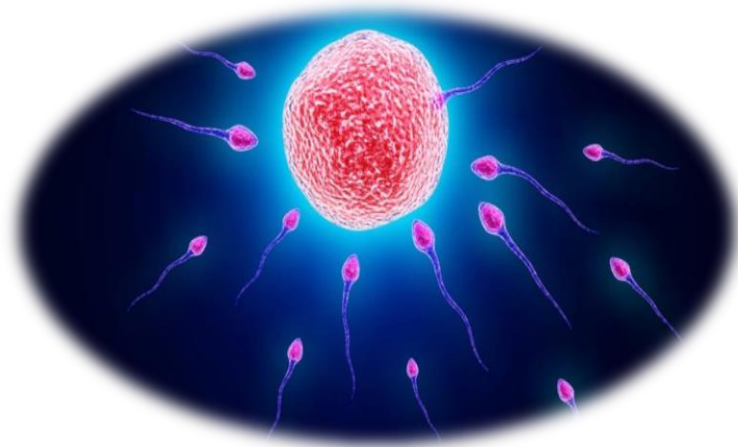
قبل از تولد

کودکی

نوجوانی

ویژگی های رشد در دوره قبل از تولد :

- رشد انسان از زمان تشکیل نطفه شروع می شود .
- وقتی اسپرم پدر ، تخمک مادر را بارور می کند ، نطفه تشکیل می شود .
- تخمک بارور شده طبیعی دارای ۴۶ کروموزوم است .
- عواملی همچون سن مادر - کیفیت تغذیه - فشار روانی - حالات هیجانی - بر پگونگی رشد قبل از تولد نقش دارد .

➤ رشد جسمانی - حرکتی در کودکی

➤ رشد شناختی در دوره کودکی

➤ رشد هیجانی در دوره کودکی

➤ رشد اجتماعی در دوره کودکی

➤ رشد اخلاقی در دوره کودکی

ویژگی های رشد در دوره کودکی :

ابتدایی ترین و شاخص ترین جنبه رشد جسمانی - حرکتی است .

سینه خیز رفتن نوزاد

چهار دست و پا راه رفتن

رشد شناختی در دوره کودکی :

رشد توانایی های مرتبط با فرایندهایی همچون توجه ، ادراک ، حافظه ، استدلال ، قضاوت ، حل مسئله ، تصمیم گیری و توانایی های زبانی

رشد هیجانی در دوره کودکی:

شکل های مختلف هیجان

اصدرار بر فواسته ، فشمگین شدن ، ابراز محبت و حس آرامش داشتن

رشد هیجانی در دوران کودکی :

ترس - فشم - محبت

تعمیم به هیجان های مرکب همچون احساس پشیمانی - سپاس گذاری - ترمیم

رشد هیجانی در کودکان نسبت به حیوانات ، به دلیل آگاهی بیشتر و برقراری تعامل با محیط

19

بارزتر

متنوع تر

و

رشد یافته تر

است .

رشد اجتماعی در دوره کودکی :

بسیاری از کودکان در سنین اولیه دوره کودکی **در کنار همدیگر بازی می کنند** ، ولی هر کودک به **بازی انفرادی** خود می پردازد .

بازی همین کودکان در سنین بالاتر قاعده مند می شود و **مشترکا** بازی می کنند .

این تغییر بیانگر رشد اجتماعی آنها است .

برخی از رفتارهای اجتماعی کودک در جدول ۲-۲ نشان داده شده است.

جدول ۲-۲

۳ - ۲ ماهگی	اولین علامت رشد اجتماعی در ۳ - ۲ ماهگی لبخند اجتماعی است.
۸ ماهگی	ترس از غریبه در ۸ ماهگی است. بازی‌های موازی در ۴ یا ۵ سالگی است. در این بازی‌ها کودکان علاقه‌مندند در کنار یکدیگر باشند، ولی به‌تنهایی بازی کنند.
دوره دبستان	کودکان در دوره دبستان با یکدیگر بازی‌های گروهی می‌کنند، و علاقه خاصی به بازی با هم‌جنسان خود دارند. جمله معروف آنها (دخترها با دخترها و پسرها با پسرها) را همگی شنیده‌ایم.

رشد اخلاقی در دوره کودکی :

کودکان در ابتدا، هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند؛ به همین دلیل مسئول رفتار خود نیستند و عنصر اخلاقی به حساب نمی آیند.

رشد اجتماعی در برگیرنده آن دسته از قوانین و مقررات اجتماعی است که تعیین می کند انسان ها در رابطه با دیگران چگونه باید رفتار کنند.

ویژگی های رشد در دوره نوجوانی از ۱۲ تا ۲۰ سالگی

نوجوانی دوره است که با شدید ترین و گسترده ترین تغییرات زیستی همراه است .

تغییر در قد و وزن

رشد استخوانی

مغز و سیستم عصبی

اندام های داخلی

ویژگی های رشد در دوره نوجوانی

۱- ناگهانی بودن

۲- تغییر در اندازه اندام های داخلی بدن

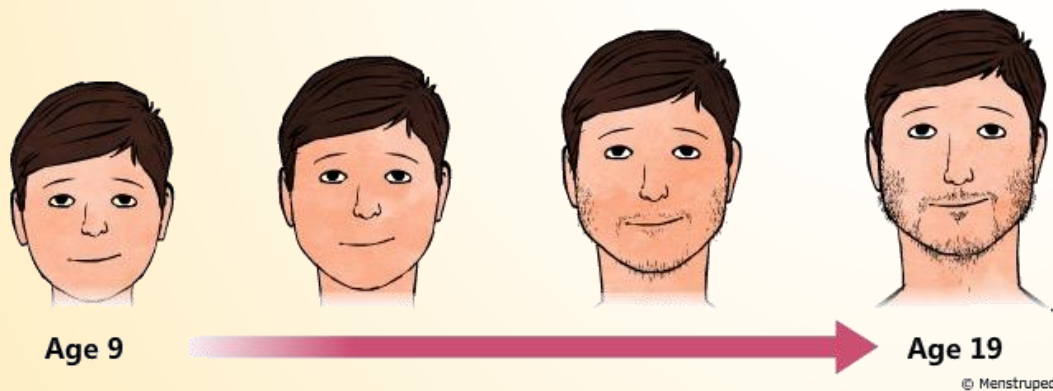
۳- بلوغ جنسی (رشد جنسی)

منظور از بلوغ جنسی، مرحله ای است که در آن، رشد جنسی رخ می دهد .
 منظور از رشد جنسی وقوع تغییرات مربوط به جنس است .

ویژگی های رشد جنسی

ویژگی های جنسی ثانویه

ویژگی های جنسی اولیه

تغییراتی که بر توانایی تولید مثل
تاثیر می گذارند .

رشد شناختی در دوره نوجوانی

بروز قوه استدلال در نوجوانان

تفکر فرضی - تفکر احتمال گرا

رمزگردانی - اندوزش و بازیابی اطلاعات بهتر از کودکان

فرا حافظه (یادگیری چگونگی به حافظه سپردن اطلاعات)

پردازش غالب نوجوانان مفهومی است

جدول ۲-۳- پیامدهای تغییرات شناختی نوجوانان و توصیه پیشنهادی

پیامد تغییرات شناختی	توصیه
حساسیت نسبت به انتقاد دیگران	بهتر است در حضور دیگران از نوجوانان عیب جویی نشود.
احساس منحصر به فرد بودن اغراق آمیز	باید ویژگی‌های منحصر به فرد نوجوانان را پذیرفت تا در زمان مناسب دیدگاه متعادل تری ایجاد شود.
آرمان گرایی و عیب جویی	باید به نوجوانان کمک کرد تا دریابند جوامع و افراد، آمیزه‌ای از محاسن و معایب هستند.
مشکل در تصمیم‌گیری روزمره	به جای نوجوانان تصمیم‌گیری نشود. تصمیم‌گیری کارآمد، الگوی تصمیم‌گیری نوجوانان باشد.

رشد هیجانی در دوره کودکی

به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در دوران نوجوانی، تمریک پذیری نوجوانان افزایش می یابد.

رشد اجتماعی در دوره نوجوانی :

گرایش نوجوانان به گروه همسالان

رشد اخلاقی در دوره نوجوانی :

یکی از تکالیف اصلی رشد در دوره نوجوانی ، شکل گیری هویت است .

شناخت و تعریف نوجوان از هویت خویش ، مستلزم نسبت دادن ویژگی های دینی ، ارزشی و اخلاقی به خویشتن است .

Who
Am
I?

در بسیاری از موارد صرف داشتن شناخت، به رفتار اخلاقی منجر نمی شود.

33

سؤال

به دو مثال زیر توجه کنید.

- پزشکی که می داند سیگار کشیدن برای سلامت بدن مضر است، ولی سیگار می کشد.
 - شخصی که می داند مسواک زدن موجب سلامتی و حفظ دندان ها می شود، ولی در مسواک زدن سهل انگاری می کند.
- به نظر شما اشکال کار در کجاست؟ شناخت یا باور؟ چرا؟

برای این که شناخت به اخلاق منتهی شود ، شناخت باید به عقاید ، باورها و ارزش های فرد تبدیل شود .

Values

خود

خود آرمانی

خود واقعی

همان ویژگی های فردی

خود آرمانی :

ویژگی هایی است که فرد دوست دارد داشته باشد .

این پدیده در دوره نوجوانی غیر طبیعی نیست، ولی استفاده مکرر از آن باعث افت در عملکرد تحصیلی و سایر عملکردها می شود.

